

Dosarul nr. 2rac-138/2021

prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (jud. M. Nicorici)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, A. Rotaru)

ÎNCHEIERE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Nevmat”, reprezentată de avocatul Sergiu Guțu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Nevmat” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Bumagrinn-Construct” și Grigore Budurin cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Grigore Budurin, reprezentat de avocatul Sergiu Spoială și a fost modificată hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătoriai Soroca, sediul Florești,

c o n s t a t ă:

La 15 martie 2018 SRL „Nevmat” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Bumagrinn-Construct” și Grigore Budurin cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii, reclamantul SRL „Nevmat” a indicat că la 25 mai 2016 a încheiat cu pârâtul SRL „Bumagrinn-Construct” contractul de producere și livrare a mărfi sub nr. 05/16 în temeiul căruia producătorul-reclamant producea materiale de construcție conform specificărilor și le remitea în proprietatea beneficiarului SRL „Bumagrinn-Construct”, conform facturilor fiscale, iar beneficiarul se obliga să achite prețul bunurilor, în mărimea convenită, conform termenilor indicate în facturi. Tot în contract părțile au prevăzut faptul că în cazul neachitării prețului pentru marfa livrată beneficiarul va fi suspus unei plăți a penalității în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere (pct. 6 al Contractului).

A invocat că în scopul garantării executării obligațiilor asumate administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Bumagrinn-Construct”, Budurin Grigore, a încheiat și un contract de fidejusiune cu nr. 1, prin care și-a asumat obligațiunea de fidejutor, în cazul neexecutării de către debitor a obligațiilor contractuale. Conform prevederilor contractului de fidejusiune, fidejutorul ca și debitorul, în cazul admiterii încălcărilor contractuale va fi suspus penalității care a fost stabilită de părți în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere din suma neexecutată.

A menționat că pârâtul SRL „Bumagrinn-Construct” a acumulat mari datorii, reclamantul a intervenit în adresa acestuia atât verbal cât și în scris cu cerința de a-și onora obligațiunile contractuale, somație care de altfel a fost remisă și în adresa fidejursorului Grigore Budurin, care însă nu a dat rezultatul scontat, pârâtul achitând doar unele sume simbolice din volumul pretins de datorii.

Necitând la faptul că în cadrul facturilor fiscale remise la eliberarea mărfii pârâtului, a fost indicat termenul de achitare, însă ultimul a ignorat întru totul aceste prevederi, fapt ce a generat depunerea acțiunii în instanța de judecată.

A indicat reclamantul că sub aspect probatoriu șirul facturilor atestă livrarea către beneficiar a mărfii pentru care acesta urma să achite suma indicată în facturi, faptele în cauza fiind reconfirmate și de informația cu privire la decontările cu clienții ce cuprinde perioada de la 31 decembrie 2015 până la 22 februarie 2018 în special ce vizează Societatea cu Răspundere Limitată „Bumagrinn-Construct”, atestând astfel fluxul de mărfuri și valoarea acestora către debitor și respectiv unele achitări către creditor, astfel că datoria finală constituie suma de 400043,81 de lei, sumă ce urmează a fi percepută de la pîrît în calitate de datorie de baza și la care urmează a fi calculate penalitate pentru perioada ce nu depășește 180 de zile cu valoarea de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere din suma neachitata.

În ce privește fidejursorul, reclamantul a indicat că a expediat în adresa acestuia la locul de baștină o somație privind restituirea datoriei, pe care nu a recepționat-o, însă în scopul de a încetini procesul și chestiunea de depunere a cererii de chemare în judecată, a achitat o sumă nesemnificativă în volum de 25 000 de lei, rezumând-și poziția de executare a obligațiunilor contractuale.

A solicitat reclamantul încasarea în mod solidar de la SRL „Bumagrinn-Construct” și de la Grigore Budurin (fidejursor) a datoriei formate ca rezultat al vânzării materialelor de construcție ce reiese din contractul nr. 05/16 din data de 25 mai 2016 de producere și livrare a mărfii, în mărime de 784788,25 de lei, formată din datoria de bază în sumă de 400043,81 de lei și penalitate pe perioada de 180 de zile ce constituie suma de 384744,44 de lei. Asigurarea acțiunii prin punerea sechestrului pe averea și sumele de bani ale pârâților în limitele valorii acțiunii și încasarea tuturor cheltuielilor judiciare suportate de reclamant conform chitanțelor anexate: de achitare a taxei de stat și a serviciilor de asistență juridică (f.d.4-5).

Prin hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătorei Soroca sediul Florești a fost admisă acțiunea depusă de SRL „Nevmat”, a fost încasată în mod solidar de la SRL „Bumagrinn-Construct” și Grigore Budurin în beneficiul SRL „Nevmat” datoria în sumă de 400043,81 de lei și penalitatea calculată în mărime de 384 744,44 de lei. A fost încasată de la SRL „Bumagrinn-Construct” și Grigore Budurin în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Nevmat” taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă 23543,65 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6000 de lei (f.d. 158, 165-172).

Invocând netemeinicia hotărârii Judecătorei Soroca sediul Florești din 18 decembrie 2019, la data de 09 ianuarie 2020, Grigore Budurin, reprezentat de avocatul Sergiu Spoială, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 160-161).

Prin decizia din 15 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Grigore Budurin, reprezentat de avocatul Sergiu Spoială, a fost

modificată hotărârea din 18 decembrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești în latura sumei dispuse spre încasare cu titlu de penalitate și modificată suma încasată de instanța de fond prin micșorarea penalității de la suma de 384 744, 44 de lei până la 80 000 de lei. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 624 alin. (1), 630 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii pînă la 01 martie 2019 și a stabilit că prima instanță a susținut poziția reclamantului expusă în ședința de judecată și a calculat mărimea penalității de 0,5% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, pentru fiecare contract în parte.

Însă, instanța de apel a susținut că, instanța de judecată în cazuri excepționale poate dispune reducerea clauzei penale pe care o consideră disproporționat de mare. Legea nu precizează cazurile în care ar putea fi redusă clauza penală, dar instanțele vor lua act că, drept criterii ce permit reducerea clauzei penale, ar putea servi: - situația financiară dificilă a debitorului; - mărimea penalității depășește suma datoriei; - mărimea excesivă a penalității; - datoria a fost achitată; - o întârziere neesențială în executarea obligației de rînd cu procentul înalt al penalității.

Instanța de apel a considerat relevant și faptul că legea nu prevede expres limita de reducere a clauzei penale. Sarcina instanței în această situație constă în aprecierea adecvată a coraportului dintre mărimea penalității stabilite și mărimea prejudiciului real suportat.

Prin urmare, Colegiul civil, al instanței de apel a constatat că, datoria încasată de către instanța de fond, în mările de 400 043,81 de lei este probată prin probe pertinente, soluția instanței urmînd a fi menținută în acest aspect. Totodată, a reținut instanța de apel că suma penalității solicitată de către reclamant spre încasare este de 384 744, 44 de lei, care în viziunea instanței de apel este disproporționat de mare în coraport cu suma datoriei dispuse spre încasare. În așa mod, reieșind din prevederile art. 630 Codul civil, (în vigoare pînă la 01.03.2019), instanța de apel a considerat rațional să fie ajustată penalitatea solicitată de către SRL „Nevmat” la 0,1% care potrivit calcului matematic ar constitui 76949 de lei.

Reieșind din cele menționate, instanța de apel a ținut cont de situația economică pe plan național la momentul examinării cauzei în instanța de apel, dificultățile activității întreprinderii în perioada de criză, a conchis necesitatea reducerii clauzei penale față de întreprinderea pîrîită de la suma de 384 744,44 de lei dispusă spre încasare cu titlu de penalitate pînă la suma de 80 000 de lei.

La 27 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Nevmat”, reprezentat de avocatul Sergiu Guțu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, modificarea deciziei instanței de apel în partea micșorării penalității cu dispunerea încasării întregii sume a penalității de 384744,44 de lei, în rest cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe. A mai solicitat încasarea în mod solidar a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel și cea de recurs.

În motivarea recursului a indicat că, nu sunt de acord cu decizia instanței de apel în partea în care a fost micșorată suma penalității de 384744,44 de lei la suma de 80000 de lei, deoarece legiuitorul a acordat posibilitatea de diminuare a clauzei penale, a dat o apreciere greșită temeiurilor ce ar permite reducerea clauzei penale și nu a ținut cont de faptul că nu sunt în prezența unor relații pur civile, ci comerciale dintre doi agenți economici, care realizând acordul de colaborare, îmbrăcînd forma

comercială, care tind anumite profituri ca scop final al activității sale, dar nu să le folosească în scopuri personale, sau fiind o acțiune civilă economică, comercială de o singură dată, ci având o natură sistematică, anume de activitate profesională întru realizarea de profituri, or din aspectul vizat SRL „Nevmat” a transmis marfa în volumul menționat în actele judecătorești pentru care doar parțial s-a achitat.

Instanța de apel modificând hotărârea primei instanțe în partea încasării sumei penalității, însă nu a ținut cont de lipsa de probe ce ar demonstra situația dificilă a debitorului, de depășire a sumei datoriei, de achitare a datoriei chiar și parțială, o prezență de lungă durată de neîndeplinire a obligației contractuale, or, prejudiciul material cauzat este în sumă de 208271, 03 lei, care este unul real.

Prin notificarea din 14 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 15 aprilie 2021 Grigore Budurin a recepționat copia recursului, însă până la data examinării admisibilității recursului nu a depus referință. Totodată, în adresa instanței de recurs a fost restituit plicul expediat SRL „Bumagrinn-Construct” cu mențiunea „Plecat”.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Bălți din 15 decembrie 2020 a fost expediată părților la 03 februarie 2021 (f.d. 221, vol. I), iar la 08 februarie 2021 SRL „Nevmat” și avocatul Sergiu Guțu au recepționat copia acesteia, fapt confirmat prin semnătura acestora pe avizele de recepție a scrisorii (f.d. 222, 224).

Astfel, recursul declarat la 27 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, de către SRL „Nevmat”, reprezentat de avocatul Sergiu Guțu, este în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Nevmat”, reprezentat de

avocatul Sergiu Guțu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor susținute în cadrul judecării cauzei, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SRL „Nevmat”, reprezentat de avocatul Sergiu Guțu ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Nevmat”, reprezentat de avocatul Sergiu Guțu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru